

Sygn. akt II PK 240/16

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa J. I.
przeciwko Zespołowi Szkół Zawodowych im. [...] w Z.
o odszkodowanie i zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 17 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w L.
z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt V Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w L. oddalił apelacje powódki i pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w L. (którym zasądzone od pozwanego Zespołu Szkół Zawodowych im. [...] w Z. na rzecz powódki J. I. kwotę 1750 zł brutto tytułem odszkodowania w związku z naruszeniem zasady równego traktowania w zatrudnieniu oraz kwotę 4063,33 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, a w pozostałym zakresie oddalono powództwo oraz orzeczono o kosztach postępowania) i orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Powódka zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, przez niepełną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na uznaniu, że powódka nie wykazała przed Sądem pierwszej instancji wysokości

szkody powstałej w wyniku nierównego przyznawania godzin nauczycielom, podczas gdy z załączonych dokumentów w postaci płacht siatki godzin, wyliczenia arytmetycznego różnic, szkoda z tego tytułu została wykazana, a przytoczone przez stronę pozwaną argumenty w postaci kierowania się potrzebą kontynuacji nauczania określonego przedmiotu, z uwagi na wykazanie przez powódkę odmiennych praktyk, nie znajduje uzasadnienia, albowiem z zeznań powódki i wyliczeń załączonych do postępowania wynika, iż między nauczycielami istniały znaczne dysproporcje. Zaskarżonemu wyrokowi skarżąca zarzuciła również naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 11¹ k.p., przez niezastosowanie i w efekcie przyjęcie, że pozwany nie naruszył dóbr osobistych i godności powódki w wyniku podjętych działań w postaci zarzucania powódce, iż jej działania bardziej szkodzą szkole niż pomagają, kwestionowania umiejętności w zakresie prowadzenia zajęć ekonomicznych przy wykorzystaniu sprzętu komputerowego oraz art. 18^{3a} § 1 – 4 k.p., przez jego niezastosowanie w odniesieniu do działań dyrektora jednostki, polegających na nieprzyznaniu powódce nagrody dyrektora i dodatku motywacyjnego a następnie przyznawaniu dodatku w najniższej możliwej wysokości wskazując, że jest to nagroda uznaniowa, z pominięciem faktu, iż uznanie nie oznacza dowolności, a zatem powinny istnieć kryteria przyjęte przez pozwanego w oparciu, o które można by weryfikować ustalenia w przedmiocie przyznania bądź nie wskazanych dodatków, a takich okoliczności pozwany nie przytoczył; 2/ art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. w związku z art. 300 k.p., polegające na przyznaniu odszkodowania w najniższej możliwej wysokości oraz znikomego zadośćuczynienia, bez uwzględnienia rodzaju naruszonego dobra, podczas gdy powódka jest nauczycielem z długoletnim stażem, cieszyła się szacunkiem współpracowników, a działania dyrekcji miały na celu podważenie zaufania do niej jako prezesa ZNP i nauczyciela, gdyż zarzut czerpania korzyści z koniecznej restrukturyzacji podmiotu jest tożsamy w odczuciu społecznym z uzyskiwaniem jakiś świadczeń kosztem innych nauczycieli, czym naraził powódkę na utratę zaufania społecznego, wywołał zaniżoną samoocenę.

Zdaniem skarżącej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, „gdyż działania pozwanej w postaci przyznawania powódce najniższej liczby godzin spośród grona ekonomistów w latach 2012-2015, nieprzyznawanie dodatków

motywacyjnych w okresie 2012 roku, a następnie przyznawanie dodatku motywacyjnego w najniższej wysokości, nieprzyznanie nagrody dyrektora w 2013 roku, podczas gdy osiągnięcia powódki nie odbiegały od innych nagrodzonych nauczycieli, a jedyną różnicę w jej ocenie stanowi fakt podejmowania działań w obronie grupy pracujących nauczycieli w postaci próśb o przeprowadzenie kontroli w przypadku łamania ich praw, w oczywisty sposób naruszały jej dobra osobiste i nosiły znamiona dyskryminacji”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania; ewentualnie wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania

skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przesłanki przedsądu. Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżąca nie wskazała nawet, jakie przepisy miałyby zostać naruszone przez Sąd Okręgowy. Tymczasem Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, LEX nr 1124105). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżąca nie przedstawiła żadnego wywodu prawnego, wyjaśniającego, na czym polega kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów materialnoprawnych lub procesowych, które doprowadziło do wydania oczywiście niesłusznego wyroku. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w

podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

I.n